

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TARNYBA

Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
El. p.: auditokt@lrs.lt

2022-0 - Nr. 4S- (7.4Mr)
Į 2021-12-23 Nr. S-3866

DĖL AB „IGNITIS GRUPĖ“ PRIKLAUSANČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ STATUSO

Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – Tarnyba), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) 95 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (toliau – PI) 101 straipsnio 1 dalies 2 punktu, atliko vertinimą dėl AB „Ignitis grupė“ priklausančių ūkio subjektų statuso atitikties perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto požymiams, nustatytiems VPI 2 straipsnio 25 dalyje ir PI 4 straipsnyje.

Tarnybos parengtą vertinimo išvadą galite rasti [čia](#) (trečiojo ketvirčio vertinimo išvados).

Direktorius

Darius Vedrickas

D. Galkauskas, tel. (8 5) 213 3483, el. p. Domas.Galkauskas@vpt.lt

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TARNYBA

UAB „Ignitis“
Laisvės pr. 10, 04215 Vilnius
El. p. info@ignitis.lt

2022-0 – Nr. 4S- (7.4Mr)

UAB „Ignitis renewables“
Laisvės pr. 10, 04215 Vilnius
El. p. grupe@ignitis.lt

UAB „Gamybos optimizavimas“
Laisvės pr. 10, 04215 Vilnius
El. p. power@ignitis.lt

UAB „Elektroninių mokėjimų agentūra“
Laisvės pr. 10, 04215 Vilnius
El. p. EMA@ignitis.lt

UAB „Ignitis renewables projektai“
Laisvės pr. 10, 04215 Vilnius
El. p. grupe@ignitis.lt

Žiniai:

AB „Ignitis grupė“
Laisvės pr. 10, 04215 Vilnius
El. p. grupe@ignitis.lt

Lietuvos Respublikos
finansų ministerijai
Lukiškių g. 2, 01512 Vilnius
El. p. finmin@finmin.lt

DĖL AB „IGNITIS GRUPĖ“ PRIKLAUSANČIŲ ŪKIO SUBJEKTŲ STATUSO

Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – Tarnyba), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) 95 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (toliau – PI) 101 straipsnio 1 dalies 2 punktu, atliko vertinimą dėl AB „Ignitis grupė“ (toliau – Ignitis grupė) priklausančių ūkio subjektų statuso atitikties perkančiosios organizacijos (toliau – PO) ar perkančiojo subjekto (toliau – PS) požymiams, nustatytiems VPI 2 straipsnio 25 dalyje ir PI 4 straipsnyje.

Vertintos Ignitis grupės įmonės (UAB „Ignitis“, UAB „Ignitis renewables“, UAB „Gamybos optimizavimas“, UAB „Elektroninių mokėjimų agentūra“, UAB „Ignitis renewables projektai“), dėl kurių Tarnybos direktoriaus 2021 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 1S-23 sudaryta pagalbos ūkio

subjektams, jiems priimant sprendimą dėl statuso VPĮ 2 straipsnio 25 dalies ir (ar) PĮ 4 straipsnio prasme, tarpinstitucinė darbo grupė (toliau – Darbo grupė) nebuvo išreiškusi savo patariamąsios nuomonės arba dėl kurių statuso išsiskyrė Darbo grupės ir Ignitis grupės pozicijos.

Šioje išvadoje nevertinta: Ignitis grupei priklausančių ūkio subjektų vykdyti individualūs pirkimai, jų pagrindu sudarytos sutartys; Ignitis grupės įmonės, dėl kurių statuso savo galutinę nuomonę jau buvo išreiškusi Darbo grupė ir dėl kurių statuso nėra pozicijų išsiskyrimo su Ignitis grupe (Ignitis grupė – PO, UAB „Ignitis grupės paslaugų centras“ – PO, AB „Ignitis gamyba“ – PO ir PS, AB „Energijos skirstymo operatorius“ – PO ir PS, UAB „Eurakras“ – PS, UAB „Vėjo gūsis“ – PS, UAB „Vėjo vatas“ – PS, UAB „VVP Investment“ – PS, UAB „Vilniaus kogeneracinė jėgainė“ – PS, UAB „Kauno kogeneracinė jėgainė“ – PS); UAB „NT Valdosa“ (kadangi iš Ignitis grupės pateiktos bei viešai prieinamos informacijos matyti, kad: UAB „NT Valdosa“ 2020 m. pardavė visą turėtą nuomai skirtą nekilnojamąjį turtą ir nuo 2020 m. spalio 1 d. turto nuomos paslaugų nebeteikia; remiantis Juridinių asmenų registro duomenimis, UAB „NT Valdosa“ yra likviduojama) statusas; UAB „Transporto valdymas“ (2020 m. birželio 1 d. priimtas AB „Ignitis grupė“ valdybos sprendimas dėl UAB „Transporto valdymas“ veiklos nutraukimo¹) statusas; UAB „Energetikos paslaugų ir rangos organizacija“ (remiantis Juridinių asmenų registro duomenimis, yra likviduojama) statusas.

Vertinimo metu Tarnyba rėmėsi viešai prieinama bei Ignitis grupės pateikta informacija².

Vertinimo metu nustatyta:

Dėl UAB „Ignitis“ statuso

1. Ar UAB „Ignitis“ laikytina PS?

Ignitis grupė nurodė³, kad UAB „Ignitis“ vykdo komunalinę (numatytą PĮ) ir komercinę veiklą ir pagal požymius yra PS – subjektas, kurio dalis veiklos (elektros energijos nepriklausomo tiekimo veikla, gamtinių dujų tiekimo veikla buitiniams ir nebutiniams vartotojams, gamtinių dujų eksporto veikla) yra laikoma komunaline veikla pagal PĮ. Atsižvelgiant į tai, PĮ taikomas įmonės komunalinei veiklai skirtiems pirkimams. Tarnybos vertinimu, kiek susiję su nurodytomis veiklomis, pritaria, kad UAB „Ignitis“ atitinka PS požymius.

Atkreiptinas dėmesys į nurodytas UAB „Ignitis“ vykdomas veiklas – nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą buitiniams ir nebutiniams vartotojams, elektromobilių įkrovimo paslaugos bei elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimo veiklas – kurios, kaip nurodo Ignitis grupė⁴, priskiriamos kitai įmonės veiklos daliai, kuri nėra komunalinė PĮ prasme ir kuriai PĮ netaikomas. Šiai veiklai skirti pirkimai vykdomi komercine tvarka pagal Ignitis grupės patvirtintus komercinę veiklą reglamentuojančius teisės aktus ir Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą.

Primintina, kad pagal PĮ 4 straipsnio 1 dalį, PS laikomas subjektas, vykdamas bent vienos iš PĮ 5–11 straipsniuose nurodytų rūšių veiklą. PĮ 6 straipsnis numato, kad elektros energetikos sektoriuje⁵ šis įstatymas taikomas PS pirkimams, skirtiems šioms veiklos rūšims: 1) elektros įrenginių, skirtų elektros energijai gaminti, perduoti ar skirstyti vartotojams, statyba, įrengimas ir

¹ 2021-10-14 el. laiškas, Ignitis grupės 2020 m. metinis pranešimas: „<...> 2020 m. birželio 1 d. Bendrovės valdyba nusprendė nutraukti UAB „Transporto valdymas“ akcijų pardavimo procesą ir inicijuoti transporto valdymo veiklos nutraukimą palaipsniui mažinant UAB „Transporto valdymas“ veiklą, t. y. vykdamas ją tiek, kiek būtina esamoms sutartims vykdyti, ir pradėti UAB „Transporto valdymas“ veiklos nutraukimo procedūras, pasibaigus transporto priemonių nuomos sutarčių su UAB „Transporto valdymas“ galiojimo terminams. <...>“.

² Ignitis grupė nurodė (2021-04-27 raštas Nr. SR_2021-42, 2021-10-07, 2021-10-14 el. laiškai), kad UAB „Ignitis renewables“, UAB „Gamybos optimizavimas“, UAB „NT valdosa“, UAB „Transporto valdymas“, UAB „Energetikos paslaugų ir rangos organizacija“, UAB „Elektroninių mokėjimų agentūra“, UAB „Ignitis“, UAB „VVP Investment“ nėra perkantiosios organizacijos ir (ar) perkantieji subjektai.

³ 2021-04-27 raštas Nr. SR_2021-42, 2021-10-07 el. laiškas.

⁴ 2021-04-27 raštas Nr. SR_2021-42, 2021-10-07 el. laiškas.

⁵ „Elektros energetikos sektorius – valstybės energetikos sektoriaus dalis, apimanti elektros energijos gamybą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, energijos kaupimą, elektros energijos paklausos telkimą, vartojimą, prekybą elektros energija ir kitą šiame įstatyme nurodytą veiklą, susijusią su elektros energija“ (Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 11 dalis).

(arba) eksploatavimas; 2) elektros energijos gamyba ir tiekimas, kuris apima didmeninę ir mažmeninę prekybą elektros energija.

Atsižvelgiant į PĮ 6 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatas, Tarnyba vertina, kad PĮ taip pat taikytinas:

- nepriklausomo elektros energijos tiekimo buitiniams ir nebutiniams vartotojams veiklai, kadangi pagal PĮ elektros energijos didmeninės ir mažmeninės prekybos veikla nėra skaidoma ar detalizuojama remiantis papildomais kriterijais;

- elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimo ir elektromobilių įkrovimo paslaugoms, kadangi tokia veikla savo esme patenka į PĮ 6 straipsnio 1 dalies 2 punkto apimtį dėl toliau nurodytų priežasčių.

Dėl elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimo ir elektromobilių įkrovimo paslaugų priskyrimo komunalinei veiklai Ekonomikos ir inovacijų ministerija du kartus kreipėsi konsultacijos į Europos Komisiją (toliau – EK) per e-wiki platformą⁶. EK nuomone⁷, elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimas ir susijusių paslaugų teikimas yra direktyvos 2014/25/ES 9 straipsnio (kurio nuostatas perkelia PĮ 6 straipsnis) 1 dalies a punkte aprašytos veiklos dalis, o dėl elektros energijos tiekimo šioms įkrovimo stotelėms EK referuoja į direktyvos 2014/25/ES 7 straipsnį⁸ ir konstatuojamosios dalies 23 punktą⁹. Direktyvos 2014/25/ES konstatuojamosios dalies 23 punkte ir 7 straipsnyje nustatyta, kad kai šioje direktyvoje yra kalbama apie elektros tiekimą, reiškia, kad ši direktyva taikoma ir elektros gamybai, ir didmeninei bei mažmeninei prekybai elektra. Atkreiptinas dėmesys, kad direktyva 2014/25/ES jos taikymo kontekste elektros energijos tiekimo sąvoką interpretuoja plačiau nei yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme, kuris

⁶ Pirmojo paklausimo sutrumpintas turinys: „<...> Does the activity of installation of electric car charging stations and electric car charging services is the activity described in Article 9 (1) (a) of the Directive 2014/25/EU?“.

Antrojo paklausimo (parengto bendradarbiaujant su Ignitis grupe) sutrumpintas turinys: „<...> One of the state owned companies (besides other activities) installs electric car charging stations and provides electric car charging services. We were not sure whether this activity falls within the scope of Directive 2014/25/EU. Therefore we consulted COM via WIKI (question on Article 9 (1) (a). COM explained that the installation of electric car charging stations and provision of related services is indeed part of the activity described in Article 9 (1) (a) of Directive 2014/25/EU. Furthermore, as regards the supply of electricity to these charging stations COM recommended seeing Article 7 and recital 23 of Directive 2014/25/EU. State owned company argued against this explanation and provided many arguments, that this interpretation is not correct: <...> considering the regulation of Directive 2014/94/EU and Directive (EU) 2019/944, it can be concluded that provision of recharging services for electric vehicles and the installation or operation of recharging points for electric vehicles do not fall within the scope of Article 9 (1) (a) of the Directive 2014/25/EU. <...> An entity providing an electric vehicle recharging service acts as an operator of electric vehicle recharging access, therefore the relationship between the consumer and such entity is the provision of the electric vehicle recharging service, not the electricity supply (sale of goods) because the consumer does not enter into an electricity supply contract with the electricity supplier. Consumer uses service of vehicle recharging and enters into vehicle recharging service contract with an operator of electric vehicle recharging access. <...> the supply of electricity (which includes the production and sale of such electricity) within the meaning of the relationship regulated by Directive 2014/25/EU means the production and sale of electricity as a commodity and therefore does not serve a basis for charging activities and services. Therefore, recharging activities for electric vehicles and the installation of recharging points for electric vehicles do not fall within the scope of the concept of supply as defined in recital 23 of Directive 2014/25/EU. A different interpretation would even contradict the Directive 2014/94/EU. We would like to ask for your help to assess the arguments presented and to provide an opinion on whether your position that activities of the installation of electric vehicle charging stations and the provision of electric vehicle charging services fall within the scope of Directive 2014/25/EU remain unchanged <...>“.

⁷ EK 2021 m. lapkričio 5 d. konsultacija per e-wiki platformą: „The installation of electric car charging stations and provision of related services is indeed part of the activity described in Article 9 (1) (a) of Directive 2014/25/EU. Furthermore, as regards the supply of electricity to these charging stations please see recital 23 of Directive 2014/25/EU“. EK 2022 m. birželio 16 d. konsultacija per e-wiki platformą: „<...> We <...> would like to confirm that our position remains unchanged. Directive 2014/25/EU makes no reference to Directive 2014/94/EU or Directive 2019/94/EU [šios vertinimo išvados autorių pastaba: omenyje turėta 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES], therefore the definitions of concepts in those Directives are independent of each other <...>“.

⁸ „8, 9 ir 10 straipsnių tikslais „tiekimas“ apima generavimą ir (arba) gamybą, didmeninę prekybą ir mažmeninę prekybą <...>“.

⁹ „(23) niekaip neketinant išplėsti šios direktyvos taikymo srities, reikėtų paaiškinti, kad kai direktyvoje kalbama apie elektros tiekimą, reiškia, kad ši direktyva taikoma ir elektros gamybai, ir didmeninei bei mažmeninei prekybai elektra“.

elektros energijos tiekimu laiko elektros energijos pardavimą ir (ar) perpardavimą šios energijos vartotojui (2 straipsnio 53 dalis), o elektros energijos tiekėją apibrėžia kaip visuomeninį ar nepriklausomą elektros energijos tiekėją, turintį atitinkamai veiklos licenciją ar leidimą vykdyti šią veiklą arba teisę vykdyti šią veiklą be leidimo (2 straipsnio 52 dalis). Pažymėtina, kad PĮ 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte elektros energijos tiekimas yra traktuojamas plačiau nei Elektros energetikos įstatyme, bei apima tiek mažmeninę, tiek didmeninę prekybą elektros energija.

Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje įtvirtinta, kad *energetikos veikla* yra ekonominė veikla, apimanti energijos išteklių ar energijos žvalgymą, gavybą, perdirbimą, gamybą, laikymą, kaupimą, transportavimą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, prekybą, rinkodarą, energetikos objektų ir įrenginių įrengimą ir (ar) eksploatavimą. To paties įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad *energetikos įmonė* yra asmuo, kuris verčiasi energetikos veikla. Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymo 2 straipsnio 15 dalyje elektromobilių įkrovimo stotelė apibrėžiama, kaip *elektros inžinerinis įrenginys*, turintis vieną ar daugiau elektromobilių įkrovimo priegų ir bendrą vartotojo identifikacijos sąsają. Kitaip tariant, elektromobilių įkrovimo stotelė yra įrenginys, kurio pagalba elektros energija yra įkraunamas elektromobilis, t. y. elektros energiją gauna galutinis vartotojas – elektromobilio naudotojas, kuris už užmokestį pasinaudoja įkrovimo stotele kaip įrankiu elektros energijai gauti (elektromobilio baterijai įkrauti). Iš nurodyto yra akivaizdu, jog elektromobilių įkrovimo paslaugos teikimas yra funkcinio požiūriu *glaudžiai susijęs* su elektros energetikos sektoriumi (prekyba elektros energija (pardavimu ir (ar) perpardavimu galutiniam vartotojui). Taigi, įkrovimo paslauga faktiškai padeda vykdyti prekybą elektros energija.

Nagrinėjama atveju, viešos ir (ar) pusiau viešos elektromobilių įkrovimo priegos operatorius elektromobilio naudotojui parduoda elektromobilio įkrovimo paslaugą. Toks operatorius elektros energiją, kuri patiekama į stotelę, gamina ar perka ne savitiksliai, o tam, kad ją, naudodamasis stotele, gautų galutinis vartotojas. Taigi, sandorio esmė iš, pvz., viešosios elektromobilių įkrovimo stotelės operatoriaus pusės – gauti pajamas iš įkrovimo paslaugos, elektromobilio naudotojui – gauti alternatyvius degalus¹⁰ (elektros energiją) transporto priemonės mechaniniam judėjimui užtikrinti. Pažymėtina, kad elektromobilių įkrovimo paslauga transporto priemonės naudotojui aktuali ir svarbi tol, kol ja sudaroma galimybė gauti elektros energiją, kitais žodžiais tariant – elektros energijos patiekimas galutiniam vartotojui yra pagrindinė įkrovimo paslaugos sudėtinė dalis, be kurios ši paslauga, kaip tokia, netektų savo prasmės ir vertės elektromobilio naudotojui. Vienas iš pagrindinių šios paslaugos privalumų yra tai, kad elektromobilių naudotojui nereikia sudaryti tiesioginės sutarties su nepriklausomu elektros energijos tiekėju, kadangi tuo pasirūpina elektromobilių įkrovimo priegos operatorius¹¹. Pavyzdžiui, UAB „Ignitis“ per įkrovimo stotelę gali patiekti kito nepriklausomo tiekėjo ar gamintojo elektros energiją pagal su juo sudarytą elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį arba patiekti savo elektros energiją. Taigi, elektromobilio naudotojas gauna elektros energiją per elektromobilių įkrovimo priegą, kurios operatorius gali tiekti tiek savo paties, tiek kito subjekto elektros energiją. Pirmuoju atveju, PĮ kontekste, įkrovimo paslauga kartu reikštų ir alternatyvų elektros energijos pardavimo būdą galutiniam vartotojui, antruoju – elektros energijos perpardavimo būdą galutiniam vartotojui. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimas ir įkrovimo paslaugos teikimas nėra elektros energijos tiekimas, kaip apibrėžta Elektros energetikos įstatyme, tačiau yra veikla, kuri *glaudžiai susijusi* su elektros energijos pardavimu ir perpardavimu galutiniams vartotojams.

Papildomai pažymėtina, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – Teisingumo Teismas) savo praktikoje¹² dėl su komunaline veikla (pašto paslaugomis) susijusios veiklos,

¹⁰ Alternatyviųjų degalų įstatymo 2 straipsnio 1 dalis: „Alternatyvieji degalai – degalai, įskaitant degalus iš atsinaujinančių energijos išteklių, ir energijos šaltiniai, kuriais transporto sektoriuje bent iš dalies galima pakeisti naftos degalus: elektros energija, vandenilio dujos, sintetiniai degalai ir parafininis kuras, suslėgtos ir suskystintos gamtinės dujos.“

¹¹ Alternatyviųjų degalų įstatymo 24 straipsnio 2 dalis: „Viešųjų, pusiau viešųjų ir privačių elektromobilių įkrovimo priegų operatoriai turi teisę sudaryti elektros tiekimo įkrovimo priegai sutartis su bet kuriuo pasirinktu nepriklausomu elektros energijos tiekėju, elektros energijos gamintoju pagal dvišales elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartis arba su atsinaujinančių išteklių energijos bendrijomis Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka“.

¹² ESTT 2020-10-28 sprendimas byloje *Pegaso Srl Servizi Fiduciari, Sistemi di Sicurezza Srl, YW prieš Poste Tutela SpA, C-521/18*.

išaiškino, kad direktyva 2014/25/ES taikoma tokioms su pašto paslaugomis susijusioms veikloms, jeigu pastarosios faktiškai padeda vykdyti pašto paslaugų teikimo veiklą, leisdamos ją atlikti tinkamai. Nurodytos bylos atveju, iš pirmo žvilgsnio su pašto paslaugomis nesusijusių durininkų, priėmimo ir įėjimų apsaugos paslaugų teikimas pašto paslaugų teikėjų biuruose buvo įvardytas kaip susijęs su pašto paslaugomis. Pastebėtina, kad nurodytą Teisingumo Teismo poziciją atitinka ir minimoje byloje išvadą teikusio Generalinio advokato vertinimas¹³: „<...> Nekyla abejonių, kad nagrinėjama veikla patenka į Komunalinio sektoriaus direktyvos taikymo sritį tiek, kiek ši veikla yra būtina pašto paslaugoms tinkamai teikti, taigi, kiek ji yra susijusi su pašto paslaugų teikimu <...> nagrinėjamos paslaugos patenka į materialinę Komunalinio sektoriaus direktyvos taikymo sritį. Mano nuomone, durininkų, priėmimo ir įėjimų apsaugos paslaugos Poste Italiane patalpose būtų būtinos siekiant tinkamai teikti pašto paslaugas <...>“. Manytina, kad analogiškas aiškinimas taikytinas ir UAB „Ignitis“ vykdomai elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimo veiklai ir teikiamoms elektromobilių įkrovimo paslaugoms (net jeigu jos nebūtų priskirtos prie PĮ 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte tiesiogiai įvardytų veiklų), kurių ryšys su PĮ 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte įvardytomis tiekimo, prekybos veiklomis ne tik egzistuoja, bet yra kur kas akivaizdesnis, glaudesnis, funkcinio požiūriu artimesnis nei minėtoje byloje analizuotas pašto paslaugų sąryšis su durininkų, priėmimo ir įėjimų apsaugos paslaugomis.

Taip pat atkreipiame dėmesį, jog, kaip savo 2020 m. balandžio 23 d. išvadoje pažymėjo Generalinis advokatas Michal Bobek¹⁴, EK laikosi pozicijos, kad direktyva 2014/25/ES taikytina paslaugoms, kurios funkcinio požiūriu yra susijusios su paslaugomis, kurioms direktyva 2014/25/ES aiškiai taikoma.

Remiantis pirmiau aprašytų aplinkybių visuma, Tarnyba vertina, kad UAB „Ignitis“ teikiama elektromobilių įkrovimo paslauga, kaip funkciškai susijusi su elektros energijos pardavimu (perpardavimu) galutiniams vartotojams, ir elektromobilių įkrovimo stotelių įrengimo veikla, kiek ji būtina įkrovimo paslaugai teikti, patenka į PĮ 6 straipsnio 1 dalies 2 punkto taikymo apimtį.

2. Ar UAB „Ignitis“ laikytina PO?

Vadovaujantis VPĮ 2 straipsnio 25 dalies 2 papunkčiu, PO laikytinas viešasis ar privatusis juridinis asmuo, jeigu visa ar tam tikra jo veiklos dalis yra skirta specialiai nekomercinio ar nepramoninio pobūdžio viešiesiems interesams tenkinti ir jeigu jis finansine ir (arba) valdymo, ir (arba) kontrolės prasme yra priklausomas nuo PO. Paminėtina, kad vartojamas teiginys „jeigu visa ar tam tikra veiklos dalis yra skirta specialiai nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio viešiesiems interesams tenkinti“ reiškia, kad ūkio subjektą kvalifikuojant PO nėra būtina, kad išimtinai visa jo veikla būtų skirta nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio viešiesiems interesams tenkinti¹⁵. Dėl PO, sukurtos tenkinti viešuosius interesus, neturinčius komercinio ar pramoninio pobūdžio, teismų išplėtotą vadinamoji *infekcijos teorija*, pagal kurią tokie ūkio subjektai, vykdančys nors ir mažą savo veiklos dalį, turinčią viešojo intereso požymių (nors, atitinkamai, didžioji jų vykdomos ekonominės veiklos dalis yra grynai komercinė), priskirtini PO¹⁶. Ši teorija grindžiama tuo, kad subjektui, sukurtam specialiai viešajam interesui tenkinti, nedraudžiama užsiimti kita veikla, dėl kurios pobūdžio ir masto jis nepraranda savo PO statuso, o aplinkybės, kad viešojo intereso tenkinimas sudaro tik palyginti labai mažą subjekto veiklos dalį, nėra reikšmingos, jei šis subjektas tenkina visuomeninius poreikius, kuriuos jis specialiai yra įpareigotas tenkinti. Taip pat nesvarbu ir tai, kad tokios PO gali tvarkyti atskirą apskaitą ir atskirti veiklą, kurią vykdo tam, kad patenkintų visuotinės svarbos poreikius, ir konkurencijos sąlygomis vykdomą veiklą¹⁷.

¹³ 2020 m. balandžio 23 d. išvada byloje *Pegaso Srl Servizi Fiduciari, Sistemi di Sicurezza Srl, YW prieš Poste Tutela SpA*, C-521/18.

¹⁴ <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=225536&pageIndex=0&doclang=LT&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=10695161#Footref43>.

¹⁵ LAT 2016-03-30 nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-175-415/2016.

¹⁶ ESTT 1998-01-15 sprendimas byloje *Mannesmann Anlagenbau Austria AG ir kt. / Strohal Rotationsdruck GesmbH*, C-44/96.

¹⁷ ESTT 2008-04-10 sprendimas byloje *Ing. Aigner*, C-393/06.

Pirmiausia, reikalinga įvertinti, ar bent dalis UAB „Ignitis“ veiklos yra skirta specialiai nekomercinio ar nepramoninio pobūdžio viešiesiems interesams tenkinti. Teismų praktikoje išaiškinta, kad viešasis interesas apima pagrindinius principus, kuriais grindžiama valstybės teisinė sistema, valstybės ir visuomenės funkcionavimas. Bendrąja prasme viešieji interesai reiškia naudą visuomenei ar jos daliai, žmonių gerovę¹⁸.

Kaip nurodo ir Ignitis grupė¹⁹, UAB „Ignitis“ yra visuomeninis elektros energijos tiekėjas pagal Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos išduotą licenciją Nr. L1-12 (VET)²⁰ (toliau – visuomeninio elektros energijos tiekimo veikla). Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 110 dalyje nustatyta, kad visuomeninis elektros energijos tiekėjas – asmuo, įpareigotas tiekti elektros energiją jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje esantiems šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytiems vartotojams. To paties įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad visuomeninis tiekėjas privalo sudaryti sutartis ir šioje dalyje nurodytais terminais tiekti elektros energiją visuomenine elektros energijos kaina visiems jam išduotoje licencijoje nustatytoje teritorijoje esantiems buitiniams vartotojams, taip pat pažeidžiamiesiems vartotojams, kurie nepasirinko nepriklausomo tiekėjo. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad visuomeninio elektros energijos tiekimo veikla yra skirta specialiai viešiesiems interesams tenkinti.

Sprendžiant, ar subjektas laikytinas PO, taip pat svarbu nustatyti, ar viešiesiems interesams tenkinti skirta veikla yra nekomercinio ar nepramoninio pobūdžio. Teismų praktikoje išaiškinta, kad nekomercinis viešasis interesas negali būti konstatuojamas, jei įmonė konkrečią veiklą vykdo rinkos konkurencinėmis sąlygomis, siekia gauti su šia veikla susijusį pelną ir prisiima visišką su tuo susijusią atsakomybę²¹. Būtina įvertinti aplinkybes, kurios parodo, ar subjektas savo veikloje vadovaujasi produktyvumo ir kainų efektyvumo kriterijais, ar subjektas prisiima ekonominę riziką dėl savo veiklos, ar galimi nuostoliai padengiami valstybės. Teismų praktikoje išaiškinta, kad nors subjektas siekia savo sąnaudas dengti iš gaunamų lėšų, tačiau jeigu egzistuoja mechanizmas, kurio pagalba gali būti dengiami nuostoliai iš viešųjų lėšų, laikoma, kad yra neprisiimama su veikla susijusi rizika²².

UAB „Ignitis“ visuomeninio elektros energijos tiekimo veikla yra reguliuojama valstybės. Vadovaujantis Elektros energetikos įstatymo 67 straipsnio 2 dalimi, 69 straipsnio 1, 8 ir 9 dalimis, valstybė dalyvauja nustatant visuomeninę elektros energijos kainą: visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninės elektros energijos kainos reguliuojamos Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai (toliau – Taryba) nustatant viršutines kainų ribas; Taryba, nustatydamą visuomeninio tiekimo paslaugų kainų viršutines ribas, atsižvelgia į šių paslaugų teikimo sąnaudas; visuomeninė elektros energijos kaina nustatoma kaip elektros energijos įsigijimo kainos, perdavimo, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų, skirstymo, visuomeninio tiekimo kainos (elektros energijos pardavimo, vartotojų aptarnavimo paslaugų ir kt.²³) ir faktinės elektros energijos įsigijimo kainos bei ankstesnio laikotarpio prognozuotos elektros energijos kainos skirtumo suma.

Tarybos vertinimu, visuomeninės elektros energijos kainos reguliavimo mechanizmas sumažina UAB „Ignitis“ veiklos riziką lyginant su kitais rinkoje veikiančiais tiekėjais, kadangi yra padengiamos visos ekonomiškai pagrįstos (būtinės) metinės sąnaudos konkrečiai paslaugai teikti (reguliuojamos paslaugos sąnaudoms priskiriamos ekonomiškai pagrįstos sąnaudos, būtinės įmonės reguliuojamai veiklai vykdyti; būtinės sąnaudos, suprantamos kaip sąnaudos, kurių nepatyrusi įmonė negalėtų saugiai ir efektyviai vykdyti reguliuojamos veiklos bei su ja susijusių teisės aktų įpareigojimų)²⁴. Šioje vietoje papildomai paminėtina:

¹⁸ LAT 2011-04-05 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-155/2011.

¹⁹ 2021-04-27 raštas Nr. SR_2021-42.

²⁰ 2018 m. liepos 31 d. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nutarimas Nr. O3E-248 „Dėl elektros energijos visuomeninio tiekimo licencijos uždėjimui akcinei bendrovei „Lietuvos dujų tiekimas“ išdavimo“. Licencija pakeista 2019 m. gruodžio 13 d. Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nutarimu Nr. O3E-854.

²¹ ESTT 2003-05-22 sprendimas byloje *Korhonen ir kt.*, C-18/01.

²² ESTT 2001-05-10 sprendimas sujungtose bylose *Agorà ir Excelsior*, C-223/99 ir C-260/99.

²³ <https://ignitis.lt/lt/kas-sudaro-elektros-kaina>.

²⁴ Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos, patvirtintos Tarybos 2015 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. O3-3, 28 p.

- Elektros energetikos įstatymo 68 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 2 dalies nuostatos, iš kurių seka, kad Taryba, nustatydamą visuomeniniam tiekėjui įpareigojimus teikti paslaugas sąnaudomis pagrįstomis kainomis, tinkamai atsižvelgia į visuomeninio tiekėjo teisę gauti protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą ar pelno maržą (t. y. Tarybai nustatant visuomeninio tiekimo paslaugų kainų viršutines ribas, turi būti įvertintos ne tik būtinos šios veiklos sąnaudos, bet ir pelningumas – paslaugų kaina turi būti tokia, kad padengtų visuomeninio tiekėjo ekonomiškai pagrįstas sąnaudas ir neštų jam pelną);

- Elektros energetikos įstatymo 45 straipsnio 1 dalyje nustatytas vienas iš visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklos rizikos valdymo įrankių – vartotojo, pažeidusio su visuomeniniu tiekėju sudarytą sutartį, pareiga visuomeninio tiekėjo reikalavimu pateikti visų savo prievolių tinkamo įvykdymo užtikrinimą;

- Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtinta, kad apskaičiuojant Lietuvos vieneto apmokestinamąjį pelną, iš pajamų atskaitomi ribojamų dydžių leidžiami atskaitymai. Pagal Pelno mokesčio įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 7 punktą prie ribojamų dydžių leidžiamų atskaitymų priskirtinos ir beviltiškos skolos. Minėtos nuostatos įgalina UAB „Ignitis“ beviltiškas buitinių vartotojų skolas už visuomeninį elektros energijos tiekimą priskirti ribojamų dydžių leidžiamų atskaitymų kategorijai ir šia dalimi sumažinti savo apmokestinamojo pelno bazę;

- pirmiau buvo trumpai aprašytas valstybės (Tarybos) dalyvavimas nustatant visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninę elektros energijos kainą. Buvo nurodyta, kad Taryba, nustatydamą kainų viršutines ribas, įvertina, be kita ko, visuomeninio tiekėjo ekonomiškai pagrįstas (būtiną) metines sąnaudas paslaugai teikti. Tokias sąnaudas galima laikyti „paskirstomosiomis sąnaudomis“²⁵ Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo²⁶ (toliau – Aprašas) nuostatų kontekste. Pažymėtina, kad, pvz., beviltiškos skolos yra priskiriamos „nepaskirstomųjų sąnaudų“²⁷ kategorijai, tačiau Apraše esama išimčių, leidžiančių šias skolas (tam tikrą jų dalį) priskirti paskirstomosioms sąnaudoms. Taigi, visuomeninis tiekėjas gali siekti įrodyti Tarybai Apraše (pvz., 30.1 papunktyje) nurodytų išimčių buvimą ir pasiekti, kad beviltiškos skolos (jų dalis) būtų pripažintos paskirstomosiomis sąnaudomis (ekonomiškai pagrįstomis, būtinomis visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklai vykdyti) ir iš to sekančio atsižvelgimo į jas, nustatant viršutines kainų ribas;

- Elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 8 dalis, kurioje nustatyta, kad tuo atveju, jeigu visuomeninė elektros energijos kaina buitiniams vartotojams kiltų daugiau kaip 40 procentų, visuomeninis tiekėjas gali pasiūlyti Tarybai priimti sprendimą, nustatant visuomeninę elektros energijos kainą, nevertinti elektros energijos įsigijimo kainos dalies, o dėl neįvertintos kainos dalies susidariusį sąnaudų skirtumą tarp Tarybos nustatytų ir faktinių kainų išdėstyti ilgesniam kaip vienu metų laikotarpiui. Taryba priima sprendimą dėl sąnaudų skirtumų, įskaitant ir tokių sąnaudų skirtumo pinigų kainą (skolinimosi sąnaudas).

Teismų praktikoje nurodyta, kad sprendžiant dėl komercinio ar pramoninio pobūdžio neturinčių viešųjų interesų (ne)buvimo, svarbiais kriterijais yra sąlygos, kuriomis ūkio subjektas vykdo savo veiklą, įskaitant išplėtotos konkurencijos lygį rinkoje²⁸. 2022 m. kovo mėn. duomenimis²⁹, UAB „Ignitis“ užėmė 57,32 proc. mažmeninės elektros energijos tiekimo rinkos kaip visuomeninis tiekėjas ir 26,60 proc. kaip nepriklausomas tiekėjas (viso 83,92 proc. buitinių vartotojų rinkos). Pastebėtina, kad 2022 m. kovo mėn. UAB „Ignitis“, kaip visuomeninio tiekėjo, užimama

²⁵ „3.9. **Paskirstomosios sąnaudos** – elektros energetikos įmonės faktiškai patiriamos sąnaudos, kurios yra būtinos reguliuojamos veiklos verslo vieneto veiklai vykdyti, pajamoms uždirbti ar ekonominei naudai gauti ir kurios nepatenka į nepaskirstomųjų sąnaudų grupę.“

²⁶ Patvirtintas Tarybos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-468.

²⁷ „3.6. **Nepaskirstomosios sąnaudos** – sąnaudos, kurias patiria elektros energetikos įmonė atskaitiniu laikotarpiu, tačiau kurios nebūtinai nei galutinėms paslaugoms (produktams) teikti (reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) vertei kurti), nei verslui palaikyti (užtikrinti reguliuojamos veiklos nepertraukiamumą, saugumą, stabilumą). Šias sąnaudas elektros energetikos įmonė patiria savo investicijų grąžos sąskaita“.

²⁸ ESTT 1998-11-10 sprendimas byloje *Gemeente Arnhem v BFI Holding BV*, ECR, C-360/96.

²⁹ Tarybos [informacija apie elektros tiekimo rinką 2022 m. kovo mėn.](#)

buitinių vartotojų rinkos dalis, lyginant su tų pačių metų sausio ir vasario mėnesiais, išaugo (sausio mėn. – 52,66 proc.³⁰, vasario mėn. – 56,35 proc.³¹). Svarbu pažymėti, kad iš 9 buitinių vartotojų rinkos segmente veikusių elektros energijos tiekėjų, 3 priklauso Ignitis grupei (UAB „Ignitis“ kaip visuomeninis tiekėjas, UAB „Ignitis“ kaip nepriklausomas tiekėjas, AB „Energijos skirstymo operatorius“), o 6 likusiųjų ūkio subjektų bendra rinkos dalis 2022 m. kovo mėn. tesudarė 15,62 proc. Akivaizdu, kad duotuoju metu UAB „Ignitis“ vienareikšmiškai dominuoja buitinių vartotojų aprūpinimo elektros energija rinkoje. Rinkos liberalizavimo procesas ir būsimas visuomeninio elektros energijos tiekimo modelio atsisakymas iš esmės vyksta todėl, kad būtų pereita nuo rinkos monopolijos prie konkurencinėmis sąlygomis pagrįstos laisvosios rinkos. Taip pat pažymėtina, kad įstatyminės prielaidos toje pačioje teritorijoje veikti keliems visuomeniniams tiekėjams nekeičia faktinių aplinkybių, kad šiuo metu be UAB „Ignitis“ yra tik keli kiti visuomeniniai tiekėjai³² (AB „Lifosa“, AB „Akmenės cementas“), veikiantys itin ribotose, lyginant su UAB „Ignitis“, tarpusavyje nepersidengiančiose teritorijose, bei elektros energiją tiekiantys tik komerciniams vartotojams, taigi su UAB „Ignitis“ minėti visuomeniniai tiekėjai buitinių vartotojų rinkoje nekonkuruoja. Tarnybos nuomone, konkurencijai konkrečioje rinkoje konstatuoti nepakanka vien teisinių prielaidų jai egzistuoti buvimo, svarbus, ar netgi svarbesnis, yra faktinis konkurencijos konkrečioje rinkoje buvimas, tačiau šiuo metu didžiausias UAB „Ignitis“ kaip visuomeninio tiekėjo konkurentas buitinių vartotojų rinkoje paradoksaliai yra UAB „Ignitis“ kaip nepriklausomas tiekėjas, o tikrieji konkurentai užima nereikšmingą rinkos dalį.

Visuomeninių interesų, kurie yra nekomercinio / nepramoninio pobūdžio, kontekste taip pat verta pažymėti:

- dėl visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninės elektros energijos kainos reguliavimo mechanizmo UAB „Ignitis“ (kaip visuomeninis elektros energijos tiekėjas) negali maksimizuoti savo pelno (kitaip nei, pavyzdžiui, nepriklausomi tiekėjai) dėl valstybės (Tarybos) dalyvavimo nustatant viršutines kainų ribas. Tai, be kita ko, reiškia visuomeninio elektros energijos tiekėjo veiklos savarankiškumo ribojimą, veikimą pagal valstybės institucijų nurodymus, verslo sprendimų priėmimą ne vadovaujantis rinkos kriterijais ar remiantis išimtinai verslo logika. Šie požymiai tiesiogiai liudija apie veiklos, skirtos specialiai nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio viešiesiems interesams tenkinti, požymius;

- Elektros energetikos įstatymas elektros energijos perdavimą, skirstymą ir visuomeninį tiekimą pagal šių veiklų svarbą elektros energetikos sektoriui ir jomis besiverčiančių ūkio subjektų išskirtinę padėtį rinkoje, iš esmės priskiria tai pačiai kategorijai, pvz.: kitaip nei leidimais reguliuojamos veiklos ar be leidimų elektros energetikos sektoriuje vykdomos veiklos, elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo veiklos yra licencijuojamos (Elektros energetikos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 1–3 punktai); elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo veiklos licencijose nurodoma teritorija, kurioje asmenys turi išskirtines licencijoje nurodytos veiklos vykdymo teises ir pareigas (Elektros energetikos įstatymo 15 straipsnio 4 dalis); elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainos yra reguliuojamos valstybės, Tarybai nustatant kainų viršutines ribas (pvz.: Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 75 dalis; 9 straipsnio 3 dalies 4 punktas; 67 straipsnio 2 dalis, 69 straipsnis; kt.); perdavimo sistemos operatorius, skirstomųjų tinklų operatorius, visuomeninis tiekėjas privalo atskirai tvarkyti su elektros energijos perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo veikla ir kita, su elektros energetika nesusijusia, veikla susijusią apskaitą (Elektros energetikos įstatymo 56 straipsnio 1 dalis); Elektros energetikos įstatyme šalia „didelę įtaką elektros energijos rinkoje turinčių asmenų“ kategorijos lygiagrečiai minimi ir perdavimo sistemos operatoriai, skirstymo sistemos operatoriai bei visuomeniniai elektros energijos tiekėjai (pvz. Elektros energetikos įstatymo 68 straipsnio 1, 2, 6, 10, 11 dalys); kt. Nurodyti ir kiti elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo veiklų teisinio reguliavimo panašumai šios išvados kontekste yra reikšmingi, nes perdavimo sistemos operatorius (AB „Litgrid“) ir skirstymo

³⁰ Tarybos informacija apie elektros tiekimo rinką 2022 m. sausio mėn.

³¹ Tarybos informacija apie elektros tiekimo rinką 2022 m. vasario mėn.

³² Visuomeninio elektros energijos tiekimo licencijas turinčios įmonės.

sistemos operatorius (AB „Energijos skirstymo operatorius“) turi išskirtinę padėtį rinkoje, kaip ir visuomeninis elektros energijos tiekėjas (UAB „Ignitis“), bei save priskiria prie perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų (PO ir PS statusas) bei prekių, paslaugų ir darbų pirkimus vykdo pagal viešuosius pirkimus reglamentuojančius teisės aktus;

- pagal Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 110 dalį, visuomeninis elektros energijos tiekėjas yra asmuo, įpareigotas tiekti elektros energiją jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje esantiems šio įstatymo 43 straipsnyje nurodytiems vartotojams. Elektros energetikos įstatymo 43 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad visuomeninis tiekėjas privalo sudaryti sutartis ir šioje dalyje nurodytais terminais tiekti elektros energiją visuomenine elektros energijos kaina visiems jam išduotoje licencijoje nustatytoje teritorijoje esantiems buitiniams vartotojams, taip pat pažeidžiamiems vartotojams, kurie nepasirinko nepriklausomo tiekėjo. Elektros energetikos įstatymo 42 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad tuo atveju, jeigu visuomeninis tiekėjas, kuris kartu yra ir skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis mažiau kaip 100 000 vartotojų toje pačioje teritorijoje, pateikia prašymą panaikinti visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklos licencijos galiojimą, visuomeninio elektros energijos tiekimo teritoriją privalo perimti ir iki 2023 m. sausio 1 d. aprūpinimą elektros energija privalo užtikrinti visuomeninis tiekėjas, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, jeigu visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklos licencijos pakeitimo metu jo technologinis, finansinis ir vadybinis pajėgumas yra pakankamas vykdyti licencijuojamą veiklą šioje naujoje teritorijoje. Jeigu visuomeninio tiekėjo, aptarnaujančio daugiau kaip 100 000 vartotojų, technologinis, finansinis ir vadybinis pajėgumas nėra pakankamas vykdyti visuomeninio tiekimo licencijuojamą veiklą naujoje teritorijoje, dėl kurios visuomeninis tiekėjas, kuris kartu yra ir skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis mažiau kaip 100 000 vartotojų toje pačioje teritorijoje, yra pateikęs prašymą panaikinti visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklos licenciją, tokio visuomeninio elektros energijos tiekėjo prašymas dėl visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklos licencijos panaikinimo nėra tenkinamas. Iš pirmiau nurodyto seka tai, kad kol ūkio subjektas turi galiojančią visuomeninio elektros energijos tiekimo licenciją, jis privalo, nori to ar ne, su buitiniu vartotoju sudaryti elektros energijos visuomeninio tiekimo sutartį bei nėra visiškai laisvas savo nuožiūra nutraukti visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklą (Taryba gali netenkinti prašymo panaikinti visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklos licenciją). Nagrinėjamame kontekste tai reiškia, kad visuomeninio elektros energijos tiekimo veikla iš dalies nėra vykdoma laisva visuomeninio elektros energijos tiekėjo valia, kuomet sprendimai priimami vadovaujantis išimtinai verslo logika ir rinkos kriterijais, bet yra viešosios valdžios sprendimų rezultatas, todėl – nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio.

Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytą aplinkybių visumą, vertintina, kad UAB „Ignitis“, vykdydamas visuomeninio elektros energijos tiekimo veiklą, neveikia įprastinėmis rinkos sąlygomis bei neprisiima (visos) ekonominės rizikos, todėl ši veikla yra skirta specialiai nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio viešiesiems interesams tenkinti.

Kaip nurodo ir Ignitis grupė³³, UAB „Ignitis“ yra kontroliuojamas (valdomas) valstybės ar savivaldybių institucijų arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų (VPĮ 2 straipsnio 25 dalies 2 punkto b papunktis) ir (arba) turi administraciją, valdymo ar priežiūros organą, kurio daugiau kaip pusė narių yra skiriami valstybės ar savivaldybių institucijų arba kitų šioje dalyje nurodytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų (VPĮ 2 straipsnio 25 dalies 2 punkto c papunktis).

Remiantis viešai skelbiama informacija³⁴, 100 procentų UAB „Ignitis“ akcijų priklauso Ignitis grupei, o 73,08 procentų Ignitis grupės akcijų priklauso Lietuvos Respublikai, akcininko teises ir pareigas įgyvendinant Lietuvos Respublikos finansų ministerijai. UAB „Ignitis“ įstatuose³⁵ nustatyta: visuotinis akcininkų susirinkimas yra aukščiausias Bendrovės (*t. y. UAB „Ignitis“*) organas (18 punktas); stebėtojų tarybą turi sudaryti <...> 2/3 (du trečdaliai) akcininko atstovų (22 punktas); valdybą renka ir atšaukia stebėtojų taryba <...> (37 punktas).

³³ 2021-04-27 raštas Nr. SR_2021-42.

³⁴ <https://www.ignitisgrupe.lt/lt/uab-ignitis>, <https://www.ignitisgrupe.lt/lt/ab-ignitis-grupe>.

³⁵ Įregistruota juridinių asmenų registre 2019-09-06.

Remiantis tuo, kas išdėstyta, Tarnyba vertina, kad UAB „Ignitis“ atitinka ne tik PS apibrėžimą, nustatytą PĮ 4 straipsnyje, bet ir PO apibrėžimą, nustatytą VPI 2 straipsnio 25 dalyje. Papildomai pažymėtina, kad nurodyta UAB „Ignitis“ statuso kvalifikavimo išvada atitinka ir Darbo grupės nuomonę (išdėstyta 2021-12-10 Tarnybos rašte Nr. 4S-1337).

Dėl UAB „Ignitis renewables“ statuso

Pažymėtina, jog siekiant įvertinti, ar ūkio subjektas laikytinas PS, reikia vadovautis PĮ 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintomis sąlygomis. Nustačius, kad ūkio subjektas jas atitinka, jis pripažintinas PS. Taigi, pagal PĮ 4 straipsnio 1 dalį, PS laikomas ūkio subjektas, vykdamas bent vienos rūšies iš PĮ 5–11 straipsniuose nurodytų rūšių veiklą, bei atitinkantis bent vieną iš PĮ 4 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nurodytų sąlygų³⁶. PĮ 6 straipsnyje įtvirtinta, kokias veiklas elektros energetikos sektoriuje vykdamas taikomas šis įstatymas: 1) veiklos vykdymui (elektros energijai gaminti, perduoti, skirstyti vartotojams) reikalingų elektros įrenginių statyba, įrengimas ir (arba) eksploatavimas; 2) elektros energijos gamyba ir tiekimas, kuris apima didmeninę ir mažmeninę prekybą elektros energija.

Vertinamu atveju, UAB „Ignitis renewables“ (toliau – Ignitis renewables) – tarptautinės energetikos bendrovės Ignitis grupė dukterinė įmonė, veikianti energetikos sektoriuje, kurios įstatuose³⁷ nurodytas bendrovės veiklos objektas: „10. Bendrovei priklausančių juridinių asmenų veiklos analizė ir koordinavimas, akcininko teisių bei pareigų įgyvendinimas; 11. Bendrovė gali vykdyti ir kitą veiklą, nedraudžiamą Lietuvos Respublikos teisės aktais, kuri atitinka Bendrovės veiklos tikslus <...>“. Remiantis viešai prieinama informacija³⁸, Ignitis renewables valdo atsinaujinančios energetikos projektus Baltijos šalyse ir Lenkijoje bei yra atsakinga už efektyvų veikiančių vėjo jėgainių darbą, statomų parkų priežiūrą ir naujų vystymą. Vykdydama naujus energijos gamybos iš vėjo ir saulės projektus, bendrovė įgyvendina strateginę Ignitis grupės siekį didinti žaliosios generacijos portfelį. Bendrovės paskirtis – atsinaujinančios energijos projektų vykdymas, priežiūra ir vystymo koordinavimas. Papildomai Ignitis grupė pažymėjo³⁹, kad Ignitis renewables rūpinasi reikiamų žmogiškųjų, finansinių, teisinių bei techninių resursų pritraukimu į jos dukterines įmones, kurie reikalingi siekiant užtikrinti efektyvų atskirų dukterinių įmonių darbą / veiklą, atlieka dukterinių įmonių sudaromų sutarčių analizę bei vertinimą iš techninės, teisinės, finansinės bei mokestinės pusės, parengia dalyvavimo jūrinio vėjo parko aukcione planą, atlieka teisines aplinkos analizę bei teikia pasiūlymus, įsigyja specifines tiriamąsias studijas, kt. (plačiau 2022-07-05 el. laiške). Ignitis grupė taip pat nurodė⁴⁰, kad Ignitis renewables pati nevykdo PĮ 6 straipsnio 1 dalyje nurodytos veiklos. Veikla nėra nei elektros įrenginių statyba, įrengimas ar eksploatavimas, nei elektros energijos gamyba ir tiekimas. Atitinkamą veiklą vykdo kitos Ignitis grupės įmonės, kurias patronuoja Ignitis renewables.

Iš pirmiau aprašyto yra akivaizdu, jog Ignitis renewables jos dukterinių įmonių atžvilgiu (jų naudai) vykdoma veikla yra kur kas platesnė nei vien tik veiklos koordinavimas ir analizė, nei Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme apibrėžtų akcininko turtinių ir neturtinių teisių bei pareigų įgyvendinimas. Tarnybos vertinimu, nurodytos Ignitis renewables vykdomos veiklos ir dukterinėms įmonėms teikiamos paslaugos, jeigu jų vykdymas nebūtų išskaidytas ir perduotas šiai

³⁶ „1) yra perkančioji organizacija pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 2 straipsnio 25 dalį;

2) yra įmonė, kuriai perkančioji organizacija gali daryti tiesioginę ar netiesioginę lemiamą įtaką dėl turimos joje nuosavybės, finansinio dalyvavimo arba įmonės veiklą reguliuojančių teisės aktų. Laikoma, kad perkančioji organizacija daro lemiamą įtaką, kai ji įmonėje tiesiogiai ar netiesiogiai:

a) valdo daugiau kaip pusę įmonės įstatinio kapitalo;

b) kontroliuoja daugiau kaip pusę balsų, kuriuos suteikia įmonės išleistos akcijos;

c) turi teisę skirti daugiau kaip pusę įmonės valdymo ar priežiūros organų narių, administracijos pareigūnų;

3) nėra nei perkančioji organizacija, nei šios dalies 2 punkte nurodyta įmonė, tačiau kompetentinga institucija jam suteikė specialiąsias arba išimtinės teises vykdyti šią veiklą, kaip nustatyta šio straipsnio 2 dalyje.“

³⁷ <https://ignitisgrupe.lt/sites/default/files/inline-files/2021-10-26%20REH%20%C4%AFstatai.pdf>.

³⁸ <https://www.ignitisgrupe.lt/lt/uab-ignitis-renewables>.

³⁹ 2022-07-05 el. laiškas.

⁴⁰ 2021-10-14 el. laiškas.

bendrovei, iš esmės turėtų būti vykdomos (perkamos) pačių Ignitis grupės įmonių, atitinkančių PS statusą. Pavyzdžiui, efektyviu vėjo jėginių darbu, statomų parkų priežiūra ir naujų vystymu, teisinės aplinkos analize, dukterinių įmonių sudaromų sutarčių analize bei vertinimu iš techninės, teisinės, finansinės bei mokestinės pusės, ir t. t. rūpintusi pačios Ignitis renewables dukterinės įmonės – PS: UAB „Eurakras“, UAB „Vėjo gūsis“, UAB „Vėjo vatas“, UAB „VVP investment“ ir pan. Todėl vertintina, kad vien ta aplinkybė, jog komunalinė veikla ar tinkamam jos vykdymui būtina pagalbinė (aptarnavimo) veikla yra išskaidoma per kelias įmones, negali pakeisti tokiai veiklai vykdomiems pirkimams taikytino teisinio režimo.

Logiška teigti, kad Ignitis renewables dukterinių įmonių vykdoma elektros energijos gamyba, elektros gamybos įrenginių eksploatavimas nėra atsitiktiniai procesai, todėl neišvengiamai turi apimti ir tokių veiklų planavimą, analizę, koordinavimą, valdymą ir pan. funkciniu požiūriu susijusius procesus, t. y. procesus, be kurių elektros energijos gamyba, elektros gamybos įrenginių eksploatavimas negalėtų vykti arba vyktų neefektyviai. Todėl Ignitis renewables vykdoma veikla kvalifikuotina, kaip integrali elektros įrenginių, skirtų elektros energijai gaminti, eksploatavimo bei elektros energijos gamybos proceso dalis ir (arba), kaip veikla, kuri būtina / akivaizdžiai susijusi su / faktiškai padeda vykdyti komunalinę veiklą, kuri aiškiai apibrėžta PĮ, pvz., 6 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose.

Taip pat atkreipiame dėmesį, jog, kaip savo 2020 m. balandžio 23 d. išvadoje pažymėjo Generalinis advokatas Michal Bobek⁴¹, EK laikosi pozicijos, kad direktyva 2014/25/ES taikytina paslaugoms, kurios funkciniu požiūriu yra susijusios su paslaugomis, kurioms direktyva 2014/25/ES aiškiai taikoma. Analogišku požiūriu vadovaujasi ir Teisingumo Teismas, kuris savo praktikoje⁴² dėl su komunaline veikla (pašto paslaugomis) susijusios veiklos išaiškino, kad direktyva 2014/25/ES taikoma tokioms su pašto paslaugomis susijusioms veikloms, jeigu pastarosios faktiškai padeda vykdyti pašto paslaugų teikimo veiklą, leisdamos ją atlikti tinkamai. Nurodytos bylos atveju, iš pirmo žvilgsnio su pašto paslaugomis nesusijusių durininkų, priėmimo ir įėjimų apsaugos paslaugų teikimas pašto paslaugų teikėjų biuruose buvo įvardytas kaip susijęs su pašto paslaugomis. Pastebėtina, kad nurodytą Teisingumo Teismo poziciją atitinka ir minimoje byloje išvadą teikusio Generalinio advokato vertinimas⁴³: „<...> Nekyla abejonių, kad nagrinėjama veikla patenka į Komunalinio sektoriaus direktyvos taikymo sritį tiek, kiek ši veikla yra būtina pašto paslaugoms tinkamai teikti, taigi, kiek ji yra susijusi su pašto paslaugų teikimu <...> nagrinėjamos paslaugos patenka į materialinę Komunalinio sektoriaus direktyvos taikymo sritį. Mano nuomone, durininkų, priėmimo ir įėjimų apsaugos paslaugos Poste Italiane patalpose būtų būtinos siekiant tinkamai teikti pašto paslaugas <...>“. Manytina, kad analogiškas aiškinimas taikytinas ir Ignitis renewables teikiamoms paslaugoms (net jeigu jos nebūtų priskirtos prie PĮ 6 straipsnio 1 dalyje tiesiogiai įvardytų veiklų), kurių ryšys su PĮ 6 straipsnio 1 dalies veiklomis ne tik egzistuoja, bet yra kur kas akivaizdesnis, glaudesnis, funkciniu požiūriu artimesnis nei minėtoje byloje analizuotas pašto paslaugų sąryšis su durininkų, priėmimo ir įėjimų apsaugos paslaugomis.

⁴¹<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=225536&pageIndex=0&doclang=LT&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=10695161#Footref43>.

⁴² ESTT 2020-10-28 sprendimas byloje *Pegaso Srl Servizi Fiduciari, Sistemi di Sicurezza Srl, YW prieš Poste Tutela SpA, C-521/18*.

⁴³ 2020 m. balandžio 23 d. išvada byloje *Pegaso Srl Servizi Fiduciari, Sistemi di Sicurezza Srl, YW prieš Poste Tutela SpA, C-521/18*.

Dėl Ignitis renewables vykdomos veiklos (ne)priskyrimo komunalinei, Ekonomikos ir inovacijų ministerija kreipėsi konsultacijos į EK per e-wiki platformą⁴⁴. Pastarosios nuomone⁴⁵, tai, kad įmonės (pvz., perkančiosios organizacijos dukterinės įmonės) užsiima direktyvos 2014/25/ES 8–14 straipsniuose (kuriuos perkelia PĮ 5–11 straipsniai) tiesiogiai nenurodyta veikla, neeliminuoja tokių veiklų iš šios direktyvos taikymo srities nuo to momento, kai ši veikla (ir jai vykdyti sudarytos sutartys) yra susijusi su 8–14 straipsniuose išvardytomis veiklomis. EK taip pat pažymėjo, kad skirtingos formuluotės, nustatytos direktyvos 2014/25/ES 8–10 ir 11–14 straipsniuose, nurodant, kurioms veikloms ji yra taikoma, nereiškia skirtingo interpretavimo – t. y., pvz., formuluotė „*susijusioms su*“, nurodyta direktyvos 2014/25/ES 11–14 straipsniuose, bet nevartojama 8–10 straipsniuose, nereiškia, kad ši Direktyva yra taikoma tik tiesiogiai 8–10 straipsniuose išvardintoms veikloms dujų, šilumos, elektros energijos ir vandens sektoriuose, bet netaikoma susijusioms veikloms.

Tarnyba atkreipia dėmesį, kad EK savo atsakyme Ignitis renewables veiklą (motininės įmonės teikiamas valdymo paslaugas savo dukterinėms įmonėms, vykdančioms direktyvos 2014/25/ES 9 straipsnyje nurodytą veiklą) įvardijo kaip „*aiškiai susijusią*“ su veiklomis, kurioms taikomi direktyvos 2014/25/ES 8–10 straipsniai.

Nurodytos Teisingumo Teismo, EK, Generalinio advokato (Michal Bobek) pozicijos atitinka ir papildomai pagrindžia pirmiau pateiktą Tarnybos vertinimą dėl Ignitis renewables veiklos, kaip patenkančios į PĮ 6 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

Be to, kas buvo išdėstyta, sprendžiant klausimą, ar bendrovė Ignitis renewables laikytina PS, taip pat reikia nustatyti, ar ji atitinka bent vieną iš PĮ 4 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nustatytų sąlygų⁴⁶. Šiuo atveju, aktualu tai, kad 100 proc. Ignitis renewables akcijų priklauso Ignitis grupei (atitinkančiai VPĮ 2 straipsnio 25 dalyje nurodytas PO sąlygas). Esant vieninteliame akcininkui, ir atsižvelgiant į teisės aktuose (pvz., Akcinių bendrovių įstatyme), bendrovės įstatuose⁴⁷ nustatytą visuotinio akcininkų susirinkimo kompetenciją (pvz.: „19.2. keisti Bendrovės įstatus <...>“; „19.3. rinkti ir atšaukti pavienius Valdybos narius ar Valdybą in corpore“), valdybos narių, generalinio direktoriaus skyrimo / atšaukimo tvarką (pvz., bendrovės įstatų 47 punktą: „Generalinį direktorių

⁴⁴ Paklausimo sutrumpintas turinys: „We wonder whether the division of activities into separate undertakings by a group of companies may lead to those activities, which are not directly listed in Articles 8 - 14 of Directive 2014/25/EU, falling outside the scope of this Directive, even though before this split supplies, services and works for those activities were purchased in accordance with Directive 2014/25/EU? Or on the contrary, should such undertakings be considered to carry out one of the activities referred to in Articles 8 to 14 after their split-up? <...> example would be, where in the company group parent company provides management services for its subsidiaries. Subsidiaries carry out activities referred in Article 9 of 2014/25/EU (the provision and operation of fixed networks intended to provide a service to the public in connection with the production and transport of electricity). We wonder, whether management services of the parent company to its subsidiaries may fall under the scope of Article 9 of 2014/25/EU, if subsidiaries carry out activities referred in the same Article? <...> Finally, having in mind the Judgment of the Court in the Case of C-521/18 Pegaso ir Sistemi di Sicurezza and Opinion of Advocate General in the same case, we wonder whether interpretation of the sphere of activities that fall under the scope of Articles 8-14 should depend on the wording of the particular Article: in some Articles (such as Articles 8-10) activities to which Directive applies are expressly listed and in other Articles (such as Articles 11-14) it is stated that „this Directive shall apply to activities relating to ...“ (So would this second case imply broader interpretation?)“.

⁴⁵ EK 2022 m. sausio 10 d. konsultacija per e-wiki platformą: „The fact that activities not directly listed in Articles 8 to 14 of Directive 2014/25/EU are pursued by separate undertakings (for example, subsidiaries of a public undertaking which is a contracting entity) does not exclude such activities from the scope of this Directive from the moment that these activities (and, thus, the contracts awarded for the pursue of such activities) are connected with/related to the activities listed in its Articles 8 to 14 (see case C-521/18 Pegaso Srl Servizi Fiduciari, in particular, points 37, 39 and 43 to 46 of the judgment of the Court and points 103, 105 and 110 to 118 of the opinion of the Advocate General Bobek). As for the examples given, the first one refers to activities (“collection of fees”) which are clearly connected with the activities falling within the scope of Articles 8 to 10 of Directive 2014/25/EU. The same applies to the second one (provision of management services by the “mother” company to its subsidiaries which pursue the activities referred in Article 9) <...> Finally, in our view, the different wording used in Articles 8 to 10 and Articles 11 to 14 of Directive 2014/25/EU to specify the activities covered does not imply any difference of interpretation“.

⁴⁶ Žr. išnašą Nr. 36.

⁴⁷ <https://www.ignitisgrupe.lt/sites/default/files/inline-files/2021-10-26%20REH%20%C4%AFstatai.pdf>.

renka ir atšaukia bei atleidžia iš pareigų <...> Valdyba. <...>“) ir pan., akivaizdu, kad Ignitis renewables yra įmonė, kuriai PO (Ignitis grupė) gali daryti tiesioginę lemiamą įtaką.

Apibendrinant visumą, daroma išvada, jog Ignitis renewables yra PS, kaip tai suprantama pagal PĮ 4 straipsnio 1 dalies 2 punktą. Papildomai pažymėtina, kad nurodytas Ignitis renewables statuso įvertinimo rezultatas atitinka ir Darbo grupės nuomonę (išdėstyta 2021-12-10 Tarnybos rašte Nr. 4S-1337).

Dėl UAB „Gamybos optimizavimas“ statuso

Siekiant įvertinti, ar ūkio subjektas laikytinas PS, reikia vadovautis PĮ 4 straipsnio 1 dalyje įtvirtintomis sąlygomis. Nustačius, kad ūkio subjektas jas atitinka, jis pripažintinas PS. Taigi, pagal PĮ 4 straipsnio 1 dalį, PS laikomas ūkio subjektas, vykdamas bent vienos rūšies iš PĮ 5–11 straipsniuose nurodytų rūšių veiklą, bei atitinkantis bent vieną iš PĮ 4 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nurodytų sąlygų⁴⁸. PĮ 6 straipsnyje⁴⁹ įtvirtinta PĮ taikymo apimtis elektros energetikos sektoriuje⁵⁰ veikiantiems perkantiesiems subjektams, bei nustatytos veiklos rūšys, kurias vykdamas taikomas šis įstatymas: 1) veiklos vykdymui (elektros energijai gaminti, perduoti, skirstyti vartotojams) reikalingų elektros įrenginių statyba, įrengimas ir (arba) eksploatavimas; 2) elektros energijos gamyba ir tiekimas, kuris apima didmeninę ir mažmeninę prekybą elektros energija⁵¹.

Vertinamu atveju, UAB „Gamybos optimizavimas“ (toliau – Gamybos optimizavimas) – tarptautinės energetikos bendrovės Ignitis grupė dukterinė įmonė, veikianti energetikos sektoriuje, kurios įstatuose⁵² nurodytas bendrovės veiklos objektas: „10.1. elektros energijos ir (ar) kitų energijos išteklių gamybos režimų planavimas, optimizavimas, prognozavimas; 10.2. elektros energijos ir (ar) kitų elektros energijos išteklių prekyba, prekybos tarpininkavimas, prekyba sistemėmis paslaugomis ir (ar) papildomomis paslaugomis; 10.3. elektros energijos ir (ar) kitų energijos išteklių superkančiosios bendrovės funkcijų vykdymas, veiklos analizė, ataskaitų pateikimo ir kitų elektros energijos ir (ar) kitų energijos išteklių gamybos palaikymo paslaugų teikimo veikla; 10.4. kita veikla, kuri neprieštarauja Bendrovės veiklos tikslams ir Lietuvos Respublikos įstatymams“. Pagal viešai prieinamą informaciją⁵³, Gamybos optimizavimas vykdo elektros energijos ir kitų energijos išteklių gamybos režimų planavimo, optimizavimo, prognozavimo, prekybos bei prekybos tarpininkavimo veiklas.

Ignitis grupė nurodė⁵⁴, kad Gamybos optimizavimas atlieka Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės, Kauno Algirdo Brazausko hidroelektrinės, Elektrėnų komplekso, Vilniaus 3 TEC, Kauno kogeneracinės jėgainės, Vilniaus kogeneracinės jėgainės gamybos pajėgumų naudojimo planavimo (bet ne pačios energijos gamybos ir tiekimo) ir prekybos klientų vardu elektros energijos biržoje klientams priklausančiuose gamybos įrenginiuose pagaminta elektra veiklą. Gamybos optimizavimas klientams atlieka optimalių gamybos klientų turimais įrenginiais planų sudarymą, maksimizuodamas pelną.

Nepaisant to, jog pačiame PĮ 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta veikla „elektros energijos gamyba ir tiekimas“, nėra skaidoma ar detalizuojama remiantis papildomais kriterijais ar požymiais, juo labiau – pateikiant nurodytų veiklų apibrėžimus ar pan., tačiau direktyvos 2014/25/ES preambulės

⁴⁸ Žr. išnašą Nr. 36.

⁴⁹ PĮ 6 straipsnio nuostatos įgyvendina direktyvos 2014/25/ES 9 straipsnį.

⁵⁰ „Elektros energetikos sektorius – valstybės energetikos sektoriaus dalis, apimanti elektros energijos gamybą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, energijos kaupimą, elektros energijos paklausos telkimą, vartojimą, prekybą elektros energija ir kitą šiame įstatyme nurodytą veiklą, susijusią su elektros energija“. (Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 11 dalis).

⁵¹ PĮ 6 straipsnis: „1. Elektros energetikos sektoriuje šis įstatymas taikomas perkančiojo subjekto pirkimams, skirtiems šioms veiklos rūšims: 1) elektros įrenginių, skirtų elektros energijai gaminti, perduoti ar skirstyti vartotojams, statyba, įrengimas ir (arba) eksploatavimas; 2) elektros energijos gamyba ir tiekimas, kuris apima didmeninę ir mažmeninę prekybą elektros energija.“

⁵² Juridinių asmenų registre įregistruoti 2022 m. gegužės 5 d.

⁵³ <https://ignitisgrupe.lt/lt/uab-gamybos-optimizavimas>.

⁵⁴ 2021-10-14 el. laiškas.

23 konstatuojamojoje dalyje⁵⁵, direktyvos 2014/25/ES 7 straipsnyje⁵⁶, kaip ir PĮ 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte, pateikiama „elektros tiekimo“ sąvokos apibrėžtis, nurodant, jog sąvoka „elektros tiekimas“ apima ir elektros gamybą, didmeninę ir mažmeninę prekybą elektra⁵⁷. Elektros energetikos įstatymo⁵⁸ 2 straipsnio 53 dalyje taip pat įtvirtinta, kad elektros energijos tiekimas – tai elektros energijos pardavimas ir (ar) perpardavimas šios energijos vartotojui. Taip pat pažymėtina, kad, pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo konstatuojamosios dalies 5 punkte nurodyta, jog didmeninės energijos rinkos apima, inter alia, reguliuojamas rinkas, daugiašales prekybos sistemas ir ne biržose (OTC), tiesiogiai ar *per tarpininkus*, sudarytus sandorius ir dvišales sutartis.

Įvertinus tai, kas išdėstyta, Gamybos optimizavimo įstatuose įtvirtinta veikla, susijusi su elektros energijos ir (ar) kitų energijos išteklių prekyba ir prekybos tarpininkavimu, yra laikoma komunaline veikla, patenkančia į PĮ 6 straipsnio 1 dalies 2 punkto taikymo sritį.

Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad pati Ignitis grupė paaiškino⁵⁹, jog Gamybos optimizavimo vykdoma veikla yra įprasta tokio pobūdžio paslaugų teikimo rinkoje – nurodytos paslaugos reikalingos bet kuriems elektros energijos gamintojams, nepriklausomai, ar gamintojai veikia nereguliuojamoje, ar komunalinio sektoriaus (kaip jis suprantamas pagal PĮ) aplinkoje. Tokio pobūdžio paslaugos reikalingos elektros energijos gamintojams, kurie prekiauja biržoje, siekia maksimalaus jų valdomų elektrinių elektros energijos generacijos pajėgumų išnaudojimo ir jų gaminamos elektros energijos pardavimų pelningumo.

Šiuo atveju tai, kad pagrindinę (pirminę) PĮ įtvirtintą komunalinę veiklą (elektros energijos gamybą) vykdo ne pats Gamybos optimizavimas, o ši veikla yra išskaidoma per kelias įmones, tokias, kaip: Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė, Kauno Algirdo Brazausko hidroelektrinė, Elektrėnų kompleksas, Vilniaus 3 TEC, Kauno kogeneracinė jėgainė, Vilniaus kogeneracinė jėgainė, negali keisti tokiai veiklai vykdomiems pirkimams taikytino teisinio režimo (PĮ). Tarybos vertinimu, nurodytos Gamybos optimizavimo teikiamos paslaugos, jeigu jų vykdymas nebūtų išskaidytas ir perduotas Gamybos optimizavimui, iš esmės turėtų būti vykdomos Ignitis grupės įmonių, atitinkančių PS požymius, pavyzdžiui, pagamintos elektros energijos pardavimu biržoje, gamybos pajėgumų optimizavimu ir pan. rūpintūsi: AB „Ignitis gamyba“, UAB „Kauno kogeneracinė jėgainė“, UAB „Vilniaus kogeneracinė jėgainė“ ir pan. Įvertinus Gamybos optimizavimas vykdomą veiklą, ji yra laikoma būtina, kad pirmiau minėtų Ignitis grupei priklausančių įmonių, jų padalinių vykdoma komunalinė veikla būtų vykdoma tinkamai.

Gamybos optimizavimo 2021 m. metiniame pranešime⁶⁰, be kita ko, nurodyta, kad jos prekybos skyrius vienintelis planuoja Ignitis grupės valdomų elektrinių darbą. Tarybos vertinimu, jokia elektros gamybos veikla nėra vykdoma atsitiktinai ir planavimas yra būtina bei neatsiejama, sudėtinė šio proceso dalis. Be to, metiniame pranešime paminėta ir prekyba papildomomis paslaugomis, kurios apima: elektrinių teikiamų antrinio avarinio aktyviosios galios ir tretinio aktyviosios galios rezervų reaktyviosios galios ir įtampos valdymo paslaugas bei sistemos atnaujinimo po totalios avarijos paslaugą. Spręstina, kad nurodytos paslaugos yra reikalingos elektros energijos gamybos procesui sklandžiai veikti, taigi, tai yra paslaugos, be kurių gamyba negalėtų vykti ar vykti efektyviai.

Jau minėtame metiniame pranešime taip pat nurodyta, kad balansavimo paslaugų teikimas yra viena iš Gamybos optimizavimo vykdomų veiklų. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos 2 straipsnio 12 punkte nustatyta, kad balansavimo

⁵⁵ „Niekada neketinant išplėsti šios direktyvos taikymo srities, reikėtų paaiškinti, kad kai direktyvoje kalbama apie elektros tiekimą, reiškia, kad ši direktyva taikoma ir elektros gamybai, ir didmeninei bei mažmeninei prekybai elektra“.

⁵⁶ „8, 9 ir 10 straipsnių tikslais „tiekimas“ apima generavimą ir (arba) gamybą, didmeninę prekybą ir mažmeninę prekybą. Vis dėlto dujų gamyba gavybos būdu patenka į 14 straipsnio taikymo sritį“.

⁵⁷ Taigi, PĮ nuostatos taikomos ir elektros gamybai, ir didmeninei bei mažmeninei prekybai elektra. Didmeninė prekyba elektros energija PĮ taikymo prasme yra laikomas elektros energijos pardavimas elektros energijos tarpininkams ir prekyba elektros energijos biržoje (Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 32 dalis).

⁵⁸ Redakcija nuo 2022 m. sausio 1 d.

⁵⁹ 2021-10-14 el. laiškas.

⁶⁰ <https://ignitisgrupe.lt/lt/uab-gamybos-optimizavimas#t-2543>.

paslaugos teikėjas – rinkos dalyvis, teikiantis perdavimo sistemos operatoriams balansavimo energiją ir (arba) balansavimo pajėgumą.

Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytų aplinkybių visumą, vertintina, kad Gamybos optimizavimas tiek pats tiesiogiai atlieka PĮ 6 str. 1 d. 2 punkte nurodytą veiklą, tiek teikia Ignitis grupės įmonėms, užsiimančioms PĮ 6 str. 1 dalyje nurodytomis veiklomis, šioms komunalinėms veikloms vykdyti būtinas paslaugas ir (ar) paslaugas, be kurių tokios komunalinio sektoriaus veiklos negalėtų būti vykdomos efektyviai. Tokią poziciją papildomai pagrindžia šios išvados Ignitis renewables ir UAB „Elektroninių mokėjimų agentūra“ statuso vertinimo dalyje pateikta Teisingumo Teismo praktika, EK ir Generalinio advokato Michal Bobek pozicijos.

Be to, kas pirmiau išdėstyta, sprendžiant klausimą, ar Gamybos optimizavimas laikytinas PS, taip pat reikia nustatyti, ar jis atitinka bent vieną PĮ 4 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nustatytą sąlygą⁶¹. Šiuo atveju, svarbu yra tai, kad 100 proc. Gamybos optimizavimas akcijų priklauso Ignitis grupei (atitinkančiai VPI 2 straipsnio 25 dalyje nurodytas PO sąlygas). Esant vieninteliame akcininkui, valdybos narių skyrimo tvarka užtikrina tiesioginį poveikį dukterinės įmonės veiklai per valdymo organus ir bendrovės veiklos kontrolę. Taigi, Gamybos optimizavimas yra įmonė, kuriai PO gali daryti lemiamą įtaką dėl turimos joje nuosavybės, finansinio dalyvavimo arba įmonės veiklą reguliuojančių teisės aktų.

Apibendrinant visumą, daroma išvada, jog Gamybos optimizavimas yra PS, kaip tai suprantama pagal PĮ 4 straipsnio 1 dalies 2 punktą. Papildomai pažymėtina, kad nurodytas Gamybos optimizavimo statuso įvertinimo rezultatas atitinka ir Darbo grupės nuomonę (išdėstyta 2021-12-10 Tarnybos rašte Nr. 4S-1337).

Dėl UAB „Elektroninių mokėjimų agentūra“ statuso

Kaip nurodyta pirmiau, pagal PĮ, PS laikomas subjektas, vykdomas bent vienos iš PĮ 5–11 straipsniuose nurodytų rūšių veiklą, bei atitinkantis bent vieną iš PĮ 4 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nurodytų sąlygų⁶².

PĮ 5 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad dujų ir šilumos ūkio srityse šis įstatymas taikomas PS pirkimams, skirtiems dujų, šilumos ir (arba) karšto vandens gavybai, gamybai ir (arba) tiekimui (įskaitant didmeninę ir mažmeninę prekybą)⁶³; PĮ 6 straipsnio 1 dalis numato, kad elektros energetikos sektoriuje šis įstatymas taikomas PS pirkimams, skirtiems elektros energijos gamybai ir tiekimui, apimančiam didmeninę ir mažmeninę prekybą elektros energija⁶⁴; PĮ 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad šis įstatymas taikomas PS pirkimams vandentvarkos srityje, t. y. pirkimams, skirtiems geriamojo vandens gavybai, gamybai ir (arba) tiekimui (įskaitant didmeninę ir mažmeninę prekybą geriamuoju vandeniu)⁶⁵.

Vertinamu atveju, UAB „Elektroninių mokėjimų agentūra“ (toliau – Elektroninių mokėjimų agentūra) – tarptautinės energetikos bendrovės Ignitis grupė dukterinė įmonė, kurios įstatuose⁶⁶ nurodytas bendrovės veiklos objektas: elektroninių pinigų leidimo, tvarkymo ir mokėjimo paslaugų bei jų organizavimo ir vykdymo, taip pat glaudžiai su elektroninių pinigų leidimu ir mokėjimo paslaugomis susijusių papildomų paslaugų teikimas, konsultavimas ir tarpininkavimas (10 punktas), bendrovė taip pat gali vykdyti ir kitą veiklą, nedraudžiamą Lietuvos Respublikos įstatymų, kuri

⁶¹ Žr. išnašą Nr. 36.

⁶² Žr. išnašą Nr. 36.

⁶³ PĮ 5 straipsnio 1 dalis: „Dujų ir šilumos ūkio srityse šis įstatymas taikomas perkančiojo subjekto pirkimams, skirtiems šioms veiklos rūšims: <...> 2) dujų, šilumos ir (arba) karšto vandens gavyba, gamyba ir (arba) tiekimas (įskaitant didmeninę ir mažmeninę prekybą jais)“.

⁶⁴ PĮ 6 straipsnis. Elektros energetika. „1. Elektros energetikos sektoriuje šis įstatymas taikomas perkančiojo subjekto pirkimams, skirtiems šioms veiklos rūšims: <...> 2) elektros energijos gamyba ir tiekimas, kuris apima didmeninę ir mažmeninę prekybą elektros energija.“

⁶⁵ PĮ 7 straipsnio 1 dalis: „Vandentvarkos srityje šis įstatymas taikomas perkančiojo subjekto pirkimams, skirtiems šioms veiklos rūšims: <...> 2) geriamojo vandens gavyba, gamyba ir (arba) tiekimas (įskaitant didmeninę ir mažmeninę prekybą geriamuoju vandeniu).“

⁶⁶ Juridinių asmenų registre įregistruoti 2018 m. gruodžio 6 d.

atitinka bendrovės veiklos tikslus (11 punktą), o remiantis viešai prieinama⁶⁷ bei Ignitis grupės pateikta informacija⁶⁸, Elektroninių mokėjimų agentūra rūpinasi įmokų už namų ūkio paslaugas, tokias kaip elektra, dujos, vanduo, šildymas, namų priežiūra, ryšys, atliekų išvežimas ir apsauga, surinkimu per internetinę svetainę e.ignitis.lt⁶⁹.

Siekdama įvertinti, ar Elektroninių mokėjimų agentūros vykdoma veikla patenka į PĮ straipsnių, reglamentuojančių komunalinio sektoriaus veiklas, taikymo apimtį, Ekonomikos ir inovacijų ministerija kreipėsi konsultacijos į EK per e-wiki platformą⁷⁰. EK pateiktoje konsultacijoje⁷¹ dėl išskaidytų komunalinių veiklų direktyvos 2014/25/ES⁷² (kurią įgyvendina PĮ) kontekste nurodyta, kad tai, jog direktyvos 2014/25/ES 8–14 straipsniuose tiesiogiai neišvardyta veikla užsiima atskiros įmonės (pvz., perkančiosios organizacijos dukterinės įmonės), nereiškia, kad tokia veikla nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį nuo to momento, kai ši veikla (taigi ir sutartys, sudarytos tokie veiklai vykdyti) yra susijusi su direktyvos 2014/25/ES 8–14 straipsniuose išvardyta veikla. EK pateikė nuorodą į Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-521/18 *Pegaso Srl Servizi Fiduciari* bei Generalinio advokato išvadą. Teisingumo Teismas nurodė⁷³, jog „Dėl Direktyvos 2004/17⁷⁴ Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad ši direktyva buvo taikoma ne tik sutartims, sudaromoms kurios nors iš 3–7 straipsniuose aiškiai nurodytų veiklos rūšių srityje, bet ir sutartims, kurios, nors ir kitokio pobūdžio, kaip tokios, paprastai galėjo patekti į 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo <...> taikymo sritį, būdavo sudaromos padedant vykdyti Direktyvoje 2004/17 nurodytą veiklą. Tuo remdamasis Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad tuo atveju, kai perkančiojo subjekto sudaryta sutartis buvo susijusi su jo veikla, vykdoma šios direktyvos 3–7 straipsniuose nurodytuose sektoriuose, ir sutartis buvo sudaryta siejant ją su veikla viename iš šių sektorių ir siekiant vykdyti tokią veiklą, tokie sutarčiai turi būti taikomos minėtoje direktyvoje numatytos procedūros <...>.“

Remiantis šia teismine praktika, PĮ 5–11 straipsniai turėtų būti taikomi ir prekėms, paslaugoms ar darbams, skirtiems sudaryti galimybes teikti minėtuose PĮ straipsniuose nurodytas komunalinio sektoriaus veiklas. Dėl to PĮ 5–11 straipsniuose įtvirtintos komunalinės veiklos rūšys

⁶⁷ <https://ignitisgrupe.lt/lt/uab-elektroniniu-mokejimu-agentura>.

⁶⁸ 2021-04-27 raštas Nr. SR_2021-42.

⁶⁹ Iš viešai prieinamos informacijos matyti, jog e.ignitis.lt platformoje įmanoma atsiskaityti už daugiau nei 250 skirtingų tiekėjų paslaugas. Dalis paslaugų tiekėjų duomenis apie mokėtiną sumą suteikia patys. E.ignitis.lt platforma vartotojams leidžia patogiai, greitai, paprastai ir bet kuriuo paros metu, neišėjus iš namų, deklaruoti skaitiklių rodmenis ir apmokėti sąskaitas už elektrą, dujas, vandenį, šilumą, būsto administravimą, ryšio paslaugas, atliekų išvežimą, apsaugos paslaugas.

⁷⁰ Paklausimo sutrumpintas turinys: „<...> We wonder whether the division of activities into separate undertakings by a group of companies may lead to those activities, which are not directly listed in Articles 8 - 14 of Directive 2014/25/EU, falling outside the scope of this Directive, even though before this split supplies, services and works for those activities were purchased in accordance with Directive 2014/25/EU? Or on the contrary, should such undertakings be considered to carry out one of the activities referred to in Articles 8 to 14 after their split-up? For example, the activity of handling the collection of fees for electricity, gas, water, heating via a website was entrusted for separate subsidiary. We would be interested in finding out whether such activity should fall under the scope of Article 8, 9 or 10 of 2014/25/EU? <...>“.

⁷¹ EK 2022 m. sausio 10 d. konsultacija per e-wiki platformą sutrumpintas turinys: „The fact that activities not directly listed in Articles 8 to 14 of Directive 2014/25/EU are pursued by separate undertakings (for example, subsidiaries of a public undertaking which is a contracting entity) does not exclude such activities from the scope of this Directive from the moment that these activities (and, thus, the contracts awarded for the pursue of such activities) are connected with/related to the activities listed in its Articles 8 to 14 (see case C-521/18 *Pegaso Srl Servizi Fiduciari*, in particular, points 37, 39 and 43 of the judgment of the Court and points 103, 105 and 110 to 118 of the opinion of the Advocate General Bobek). As for the examples given, the first one refers to activities (“collection of fees”) which are clearly connected with the activities falling within the scope of Articles 8 to 10 of Directive 2014/25/EU. The same applies to the second one (provision of management services by the “mother” company to its subsidiaries which pursue the activities referred in Article 9) <...> Finally, in our view, the different wording used in Articles 8 to 10 and Articles 11 to 14 of Directive 2014/25/EU to specify the activities covered does not imply any difference of interpretation“.

⁷² Direktyvą 2004/17/EB panaikinusi ir pakeitusi Direktyva.

⁷³ Byla C-521/18 *Pegaso Srl Servizi Fiduciari*, žrt. ypač Teisingumo Teismo sprendimo 37, 39 ir 43-46 punktus ir generalinio advokato išvados 103, 105 ir 110-118 punktus.

⁷⁴ Direktyvą 2004/17/EB panaikinusios ir pakeitusios direktyvos 2014/25/ES 8–14 straipsniai.

negali būti aiškinamos siaurai, t. y. prie šių veiklų reikia priskirti ne vien tik tiesiogiai PĮ straipsniuose įvardytas veiklas, jų rūšis, kaip pvz., elektros energetikos sektoriuje vykdomos veiklos rūšys, nurodytos PĮ 6 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose, bet ir papildomas bei pagalbines veiklas, kuriomis siekiama užtikrinti veiksmingą PĮ aiškiai įvardintų veiklų vykdymą. Pvz., prie elektros energetikos sektoriuje vykdomų veiklų turėtų būti priskiriama visa veikla, kuri faktiškai padeda vykdyti šiam sektoriui priskiriamą veiklą ir leidžia ją atlikti tinkamai, atsižvelgiant į įprastas veiklos sąlygas, išskyrus veiklą, kuri vykdoma siekiant kitų tikslų, nei atitinkamos PĮ įtvirtintos komunalinio sektoriaus veiklos vykdymas.

Atitinkamai, EK pateiktoje konsultacijoje⁷⁵ nurodė, jog tokia veikla kaip įmokų rinkimas yra aiškiai susijusi su veikla, patenkančia į direktyvos 2014/25/ES 8–10 straipsnių taikymo sritį.

Šiuo atveju, komunalinių mokesčių rinkimą vykdo ne patys komunalinių paslaugų teikėjai. Tokių paslaugų teikimas yra deleguotas Ignitis grupei priklausančiai įmonei – Elektroninių mokėjimų agentūrai. Pastaroji internetinės svetainės e.ignitis.lt pagalba renka mokesčius už suteiktas komunalines paslaugas (tame tarpe, už dujas ir elektrą, kurias tiekia PS/PO UAB „Ignitis“⁷⁶). Taigi, vertinant Elektroninių mokėjimų agentūros vykdomą veiklą, daroma išvada, kad jos vykdoma veikla yra susijusi su kitų komunalines paslaugas teikiančių bendrovių veikla, patenkančia į PĮ reglamentuojamą komunalinio sektoriaus sritį. Elektroninių mokėjimų agentūra savo vykdoma veikla faktiškai padeda vykdyti komunalines paslaugas teikiančių įmonių vykdomą komunalinio sektoriaus veiklą – dujų, šilumos ir (arba) karšto vandens, elektros energijos, geriamo vandens tiekimą, leisdama ją atlikti tinkamai, atsižvelgiant į įprastas veiklos sąlygas. Nepaisant to, kad įmokų surinkimo paslaugas taip pat galima teikti veiklai, kuri nepatenka į PĮ nurodytų sektorių sritį.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Elektroninių mokėjimų agentūra savo veikla faktiškai padeda vykdyti kitų komunalines paslaugas teikiančių ūkio subjektų veiklą, dėl ko jos veikla taip pat patenka į PĮ taikymo sritį tiek, kiek ši veikla yra būtina (yra susijusi su) komunalinių bendrovių teikiams komunalinėms paslaugoms tinkamai teikti.

Dėl Elektroninių mokėjimų agentūros teikiamų įmokų už suteiktas komunalines paslaugas surinkimo iš vartotojų ir jų paskirstymo šių paslaugų teikėjams paslaugų taip pat svarbu pažymėti, kad terminas „prekyba“ PĮ 5 straipsnio 1 dalies 2 punkte, 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte ar 7 straipsnio 1 dalies 2 punkte nėra detalizuotas. Lietuvių kalbos žodyne sąvoka „prekyba“ apibrėžiama kaip ūkinė veikla, susijusi su pirkimu, pardavimu, pasikeitimu prekėmis⁷⁷. Terminas „pirkti“ aiškinamas kaip įsigijimas už pinigus⁷⁸. Sąvoka „parduoti“ – perleisti už tam tikrą atlyginimą⁷⁹. Taigi, nagrinėjant prekybą dujomis, šiluma, karštu vandeniu, elektros energija ar geriamuoju vandeniu kontekste akivaizdu, kad „prekyba“, be kita ko, apima abipusius mainus – dujų, šilumos, karšto vandens, elektros energijos ar geriamojo vandens patekimą iš vienos sutarties šalies ir piniginių atlygių suteikimą iš kitos. Todėl logiška teigti, kad be atsiskaitymo už suteiktas paslaugas elemento, prekybos grandinė nebūtų užbaigta, prekyba, kaip tokia, ir pats dujų, šilumos, karšto vandens, elektros energijos ar geriamojo vandens gamintojo (gavėjo), tiekėjo (prekiautojo) verslas negalėtų išlikti. Todėl vertintina, kad Elektroninių mokėjimų agentūros vykdoma įmokų surinkimo ir išmokėjimo veikla yra integrali prekybos dujomis, šiluma, karštu vandeniu, elektros energija ar geriamuoju vandeniu dalis ir (arba) yra paslauga, kuri būtina / akivaizdžiai susijusi su / faktiškai padeda vykdyti komunalinę

⁷⁵ EK 2022 m. sausio 10 d. konsultacija per e-wiki platformą: „<...> As for the examples given, the first one refers to activities (“collection of fees”) which are clearly connected with the activities falling within the scope of Articles 8 to 10 of Directive 2014/25/EU. <...>“.

⁷⁶ Remiantis Elektroninių mokėjimų agentūros paslaugų teikimo taisyklėmis (galiojančiomis nuo 2021 m. spalio 13 d.), platformoje e.ignitis.lt apmokant sąskaitas už paslaugas, kurias teikia UAB „Ignitis“, komisinis mokestis netaikomas (31 punktas). Mokėjimams už kitų tiekėjų paslaugas vartotojui taikomas 0,15 Eur komisinis mokestis už kiekvieną mokėjimą, esantį e.ignitis.lt mokėjimo krepšelyje (32 punktas), t. y. jeigu, pvz., kartu be mokėjimų už UAB „Ignitis“ teikiamas paslaugas yra mokama ir už tris kitas populiarias paslaugas – šildymą, vandenį ir būsto administravimą, už šias tris įmokas komisinis mokestis yra mokamas.

⁷⁷ <http://www.lkz.lt/?zodis=prekyba&id=2224540000>.

⁷⁸ <http://www.lkz.lt/?zodis=pirkti&id=22166630000>.

⁷⁹ <http://www.lkz.lt/?zodis=parduoti&id=22068440000>.

veiklą, kuri aiškiai apibrėžta PĮ 5 straipsnio 1 dalies 2 punkte, 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte, 7 straipsnio 1 dalies 2 punkte.

Be to, kas išdėstyta, sprendžiant klausimą, ar Elektroninių mokėjimų agentūra laikytina PS, taip pat reikalinga nustatyti, ar ji atitinka bent vieną iš PĮ 4 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nustatytų sąlygų⁸⁰. Šiuo atveju, svarbu yra tai, kad 100 proc. Elektroninių mokėjimų agentūros akcijų priklauso Ignitis grupei (atitinkančiai VPI 2 straipsnio 25 dalyje nurodytas PO sąlygas). Esant vieninteliame akcininkui, valdybos narių skyrimo tvarka užtikrina tiesioginį poveikį dukterinės įmonės veiklai per valdymo organus, bendrovės veiklos kontrolę. Taigi, Elektroninių mokėjimų agentūra yra įmonė, kuriai PO (Ignitis grupė) gali daryti tiesioginę lemiamą įtaką dėl turimos joje nuosavybės, finansinio dalyvavimo arba įmonės veiklą reguliuojančių teisės aktų.

Apibendrinant visumą, daroma išvada, jog Elektroninių mokėjimų agentūra yra PS, kaip tai suprantama pagal PĮ 4 straipsnio 1 dalies 2 punktą. Papildomai pažymėtina, kad nurodytas Gamybos optimizavimo statuso įvertinimo rezultatas atitinka ir Darbo grupės nuomonę (išdėstyta 2021-12-10 Tarnybos rašte Nr. 4S-1337).

Dėl UAB „Ignitis renewables projektai“ statuso

Pagal PĮ PS laikomas subjektas, vykdomas bent vieną iš PĮ 5–11 straipsniuose nurodytų rūšių veiklą, bei atitinkantis bent vieną iš PĮ 4 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nustatytų sąlygų⁸¹.

PĮ 6 straipsnio 1 dalis ir jos 1–2 punktai numato, kad elektros energetikos sektoriuje⁸² šis įstatymas taikomas PS pirkimams, skirtiems šios veiklos rūšims: 1) veiklos vykdymui (elektros energijai gaminti, perduoti, skirstyti vartotojams) reikalingų elektros įrenginių statyba, įrengimas ir (arba) eksploatavimas; 2) elektros energijos gamyba ir tiekimas, kuris apima didmeninę ir mažmeninę prekybą elektros energija⁸³.

Vertinamu atveju, UAB „Ignitis renewables projektai“ (toliau – Ignitis renewables projektai) – tarptautinės energetikos bendrovės Ignitis grupė dukterinė įmonė, kurios įstatuose⁸⁴ nurodytas bendrovės veiklos objektas yra: „atsinaujinančių energetikos išteklių projektų vystymas, elektros energijos gamyba ir tam reikalingų įrenginių bei infrastruktūros komercinis eksploatavimas, valdymas ir statyba“ (10 punktas), taip pat nustatyta, kad bendrovė gali vykdyti ir kitą veiklą, nedraudžiamą Lietuvos Respublikos įstatymų (11 punktas). Pagal viešai prieinamą informaciją⁸⁵, Ignitis renewables projektai vykdoma veikla atitinka veiklą, nurodytą bendrovės įstatuose.

Įvertinus tai, kas nurodyta pirmiau, daroma išvada, jog Ignitis renewables projektai vykdoma veikla yra komunalinė veikla, patenkanti į PĮ 6 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

Sprendžiant klausimą, ar Ignitis renewables projektai laikytina PS, taip pat reikalinga nustatyti, ar bendrovė atitinka bent vieną iš PĮ 4 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nurodytų sąlygų⁸⁶. Nustatyta, jog 100 proc. Ignitis renewables projektai akcijų priklauso Ignitis renewables, o 100 proc. Ignitis renewables akcijų priklauso Ignitis grupei (atitinkančiai VPI 2 straipsnio 25 dalyje nurodytas PO sąlygas). Esant tokiai situacijai, Ignitis grupė (PO) gali daryti netiesioginę lemiamą įtaką Ignitis renewables projektams per Ignitis renewables, kurią valdo, kontroliuoja kaip vienintelė akcininkė (plačiau šiuo klausimu pasisakoma išvados dalyje apie Ignitis renewables statusą).

Įvertinus tai, kas išdėstyta pirmiau, daroma išvada, jog Ignitis renewables projektai yra PS, kaip tai suprantama pagal PĮ 4 straipsnio 1 dalies 2 punktą.

⁸⁰ Žr. išnašą Nr. 36.

⁸¹ Žr. išnašą Nr. 36.

⁸² „Elektros energetikos sektorius – valstybės energetikos sektoriaus dalis, apimanti elektros energijos gamybą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, energijos kaupimą, elektros energijos paklausos telkimą, vartojimą, prekybą elektros energija ir kitą šiame įstatyme nurodytą veiklą, susijusią su elektros energija“. (Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 11 dalis).

⁸³ Žr. išnašą Nr. 51.

⁸⁴ Juridinių asmenų registre įregistruoti 2021 m. spalio 12 d.

⁸⁵ <https://ignitisgrupe.lt/lt/uab-ignitis-renewables-projektai>.

⁸⁶ Žr. išnašą Nr. 36.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, sprendžiama, jog tiek pačios Ignitis grupės, tiek ir šioje išvadoje paminėtų atskirų šios įmonių grupės įmonių: UAB „Ignitis“, Gamybos optimizavimo, Ignitis renewables, Elektroninių mokėjimų agentūros ir Ignitis renewables projektų, pozicija dėl jų statuso (t. y., kad šios įmonės nėra PO ir (ar) PS), yra nepagrįsta. Kaip minėta pirmiau, Tarnybos vertinimu, šių įmonių vykdomos veiklos arba tiesiogiai atitinka PS 6 straipsnyje aptartas veiklas, arba užtikrina kitų Ignitis grupės įmonių ir jų padalinių vykdomų komunalinių veiklų tinkamą vykdymą, todėl jos atitinka PO ir (ar) PS požymius, nustatytus VPĮ ir (ar) PĮ. Tarnyba, vadovaudamasi VPĮ 95 straipsnio 2 dalies 5 punktu⁸⁷, PĮ 101 straipsnio 2 dalies 5 punktu⁸⁸, sprendžia, jog UAB „Ignitis“, Gamybos optimizavimas, Ignitis renewables, Elektroninių mokėjimų agentūra ir Ignitis renewables projektai pirkimus privalo vykdyti taikant atitinkamai VPĮ ir (ar) PĮ nustatytą reglamentavimą.

Ignitis grupės ūkio subjektai, kuriems taikomas šis Tarnybos sprendimas, nesutikę su juo, gali jį apskųsti per 1 (vieną) mėnesį nuo gavimo dienos. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymu ir Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymu, skundai paduodami Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) ar Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius).

Direktorius

Darius Vedrickas

D. Galkauskas, tel. (8 5) 213 3483, el. p. Domas.Galkauskas@vpt.lt,

H. Šileikė, tel. (8 5) 219 7034, mob. 8 (652) 01 271, el. p. Henrika.Sileike@vpt.lt

⁸⁷ VPĮ 95 straipsnio 2 dalis: „Viešųjų pirkimų tarnyba turi teisę <...> 5) įtarusi šio įstatymo ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų pažeidimus ir vadovaudamasi teisingumo ir protingumo kriterijais, įpareigoti perkančiąją organizaciją sustabdyti pirkimo procedūras iki perkančiosios organizacijos pateiktų dokumentų ir sprendimų įvertinimo, o nustačiusi šiuos pažeidimus, – įpareigoti perkančiąją organizaciją nutraukti pirkimo procedūras, pakeisti ar panaikinti neteisėtus sprendimus ar veiksmus“.

⁸⁸ PĮ 101 straipsnio 2 dalis: „Viešųjų pirkimų tarnyba turi teisę <...> 5) įtarusi šio įstatymo ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų pažeidimus ir vadovaudamasi teisingumo ir protingumo kriterijais, įpareigoti perkantįjį subjektą sustabdyti pirkimo procedūras iki perkančiojo subjekto pateiktų dokumentų ir sprendimų įvertinimo, o nustačiusi šiuos pažeidimus, – įpareigoti perkantįjį subjektą nutraukti pirkimo procedūras, pakeisti ar panaikinti neteisėtus sprendimus ar veiksmus“.